

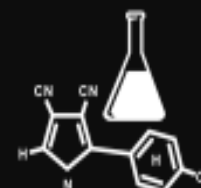

KATEDRA
INFORMATOLOGII
I BIBLIOLOGII
Uniwersytet Łódzki

BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA, PRZYPISY, POWOŁANIA

w opracowaniu Marioli Antczak

2026

Plan prezentacji

1. Definicje: bibliografia załącznikowa, powołanie, przypis.
2. Normy dotyczące opisów bibliograficznych.
3. Przykładowa bibliografia załącznikowa.
4. Ogólne wskazówki do opracowywania bibliografii załącznikowych.
5. Uwagi dotyczące opisów polskich i angielskich zasobów informacji.
6. Schematy opisów: książki, artykułu w pracy zbiorowej i w czasopiśmie, w wersji drukowanej i elektronicznej.
7. Bibliografia.

Bibliografia załącznikowa

uporządkowany wykaz opisów bibliograficznych
źródeł wykorzystanych przy pisaniu pracy naukowej,
zwykle zamieszczany na końcu pracy

Źródło

ANTCZAK, M., A. NOWACKA 2009.
*Przypisy – powołania – bibliografia
załącznikowa: jak tworzyć i stosować
: podręcznik*. Wyd. 2. Warszawa:
Wydaw. SBP

Powołanie

jest krótką formą przypisu umieszczoną w obrębie tekstu głównego w nawiasach okrągłych.

Powołanie służy do identyfikacji publikacji, z której przejęto materiał przytoczony w tekście, sparafrazowany pomysł itp.

Pełny opis publikacji zamieszcza się w tzw.

Wykazie przypisów = bibliografii załącznikowej

Przykład

The notion of an invisible college has been explored in the sciences (Crane, 1972, p. 34). Its absence among historians is noted by Stieg (1981b, p. 556). It may be, as Burchard (1965) points out, that they have no assistants, or are reluctant to delegate (Smith, 1980; Chapman, 1981).

Źródło

PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji.* Warszawa, s. 7

Przypis

dane opisujące zasób lub jego część na tyle
dokładnie i szczegółowo,
że możliwa jest jego identyfikacja i zlokalizowanie

Źródło

PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji.* Warszawa , s. 8

Normy dotyczące opisów bibliograficznych wykorzystywane w pracach naukowych

AKTUALNA

- **PN-ISO 690:2012** wprowadza ISO 690:2010 IDT Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji, Warszawa 2012

WCZEŚNIEJSZE NORMY NIEAKTUALNE

- PN-ISO 690:2002 Dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Zawartość, forma i struktura (dla dokumentów drukowanych)
- PN-ISO 690-2:1999 Informacja i dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Dokumenty elektroniczne i ich części (dla dokumentów elektronicznych)
- PN-79/N-01222/07 Kompozycja wydawnicza książki. Bibliografia załącznikowa.

Bibliografia załącznikowa (1 z 2)

- ANTCZAK, M., A. NOWACKA, 2009. *Przypisy. Powołania, Bibliografia załącznikowa*. Wyd. 2 popr. i rozsz. Warszawa: Wydaw. SBP. ISBN 978-83-61464-13-6.
- CHAPMAN, J., 1981. *Report to the British Library Research and Development Department* [mikrofisza]. Birmingham: University School.
- CRANE, D., 1972. *Invisible Colleges*. Chicago: University of Chicago Press. *EJB: Electronic Journal of Biotechnology* [online], 15 December, **2**, 274-285. ISSN 0717-3458, [access 28 July 2026], available in: <http://www.ejbiotechnology.info/content/vol2/issue3/full/3/3.pdf>
- GMITEREK, G., 2025. Use of facebook fan pages in polish provincial public libraries (2011–2024). *Polish Libraries* [online], **13**, 216-242. ISSN 2300-9217, [access 18 września 2026], available in: https://polishlibraries.bn.org.pl/upload/pdf/35847_PL13_grzegorz-gmiterek-use-of-facebook-fan-pages-p-216-242.pdf
- Informacja, [b.d.w.]. W: *Słownik Języka Polskiego* [online], [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: <https://sjp.pwn.pl/sjp/informacja;2466189.html>
- JURGIELEWICZ, P., 2026. Plakaty: 7 zastosowań, o których nie pomyślałeś. W: *OpenPrint.pl* [online], 11 sierpnia, [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: <https://www.openprint.pl/blog/plakaty-7-zastosowan-o-ktorych-nie-pomylale.html>
- KAMIŃSKA, J., 2006. *Marketing wewnętrzny w bibliotece*. Katowice: Wydaw. Śląsk. ISBN 83-226-15558-2.
- KISIŁOWSKA, M., J. JASIEWICZ, 2013. *Informacja zdrowotna. Oczekiwania i kompetencje polskich użytkowników*. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. ISBN 978-83-235-1280-6.
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, [b.d.w.]. Obowiązek meldunkowy – informacje. W: *gov.pl Serwis Rzeczypospolitej polskiej* [online], aktualizacja 11 marca 2025, godz. 09:19, [przeglądany 19 września 2026], dostępny w: <https://www.gov.pl/web/gov/obowiazek-meldunkowy>

Bibliografia załącznikowa (2 z 2)

- OKOŃ, W., 2004. Kształcenie. W: *Nowy słownik pedagogiczny*. Wyd. 4 uzupełn. i popr. Warszawa: „Żak”, s. 189-191. ISBN 83-89501-19-8.
- SETKOWICZ-RYSZKA, A. 2023. Prezentacje naukowe: planowanie i realizacja. W: M. ANTCZAK (red. nauk.) *Prezentacje multimedialne w wystąpieniach naukowych*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 147-162. ISBN 978-83-8331-266-8.
- STIEG, M.F., 1981a. The information needs of historians. *College and Research Libraries*, **41**, 449-459. ISSN 0022-0477.
- STIEG, M.F., 1981b. The information needs of historians. *College and Research Libraries*, **42**, 549-560. ISSN 0022-0477.
- TATKA, M., [b.d.w.]. Zarządzanie informacją W: *Encyklopedia Zarządzania* [online], aktualizacja 5 stycznia 2024, [przełączany 18 września 2026], dostępny w: mfiles.pl/pl/index.php/zarzadzanie_informacja
- TRAK, J., 2011. Przyszłość bibliotek. *Biblioteka w Szkole*, **3**, 28-29. ISSN 0867-5600.
- Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności [online], Dz.U. 2010 nr 217 poz. 1427, [przełączany 18.09.2026], dostępny w: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20102171427>
- Władcy Polski, 2004. W: *Wikipedia. Wolna Encyklopedia* [online], 19 września, aktualizacja 29 czerwca 2026, [przełączany 16 września 2026], dostępny w: pl.wikipedia.org/wiki/Wladcy_Polski
- WOŹNICZKA-PARUZEL, B. 2015. Rola multimediiów w komunikacji głuchych dzieci i nastolatków oraz w ich dostępie do informacji i czytelnictwa. W: M. ANTCZAK, A. WALCZAK-NIEWIADOMSKA, (red. nauk.) *Biblioteki i książki w życiu nastolatków*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Warszawa: Wydawnictwo SBP, s. 195-220. ISBN 978-83-7969-634-5.
- ŻARSKI, A., E. URBAN & M. GAJEWSKA, 2020. Czym dane różni się od informacji? W: *Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego. Państwowy Instytut Badawczy* [online], 28 października, [przełączany 18 września 2026], dostępny w: <https://www.pzh.gov.pl/czym-dane-roznia-sie-od-informacji/>

opis do bibliografii załącznikowej	powołanie w tekście
ANTCZAK, M., A. NOWACKA, 2009. <i>Przypisy. Powołania, Bibliografia załącznikowa</i> . Wyd. 2 popr. i rozsz. Warszawa: Wydaw. SBP. ISBN 978-83-61464-13-6.	Antczak, Nowacka, 2009, s. 17-18
CHAPMAN, J., 1981. <i>Report to the British Library Research and Development Department</i> [mikrofisz]. Birmingham: University School.	Chapmnan, 1981
CRANE, D., 1972. <i>Invisible Colleges</i> . Chicago: University of Chicago Press. <i>EJB: Electronic Journal of Biotechnology</i> [online], 15 December, 2 , 274-285. ISSN 0717-3458, [access 28 July 2026], available in: http://www.ejbiotechnology.info/content/vol2/issue3/full/3/3.pdf	Crane, 1972, s. 274
GMITEREK, G., 2025. Use of facebook fan pages in polish provincial public libraries (2011–2024). <i>Polish Libraries</i> [online], 13 , 216-242. ISSN 2300-9217, [access 18 września 2026], available in: https://polishlibraries.bn.org.pl/upload/pdf/35847_PL13_grzegorz-gmiterek-use-of-facebook-fan-pages-p-216-242.pdf	Gmiterek, 2025, s. 240-242
Informacja, [b.d.w.]. W: <i>Słownik Języka Polskiego</i> [online], [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: https://sjp.pwn.pl/sjp/informacja;2466189.html	Informacja, [b.d.w.]
JURGIELEWICZ, P., 2026. Plakaty: 7 zastosowań, o których nie pomyślałeś. W: <i>OpenPrint.pl</i> [online], 11 sierpnia, [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: https://www.openprint.pl/blog/plakaty-7-zastosowan-o-ktorych-nie-pomylale.html	Jurgielewicz, 2026
KAMIŃSKA, J., 2006. <i>Marketing wewnętrzny w bibliotece</i> . Katowice: Wydaw. Śląsk. ISBN 83-226-15558-2.	Kamińska, 2006, s. 122
KISIŁOWSKA, M., J. JASIEWICZ, 2013. <i>Informacja zdrowotna. Oczekiwania i kompetencje polskich użytkowników</i> . Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. ISBN 978-83-235-1280-6.	Kisiłowska, Jasiewicz, 2013, s. 77
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, [b.d.w.]. Obowiązek meldunkowy – informacje. W: <i>gov.pl Serwis Rzeczypospolitej polskiej</i> [online], aktualizacja 11 marca 2025, godz. 09:19, [przeglądany 19 września 2026], dostępny w: https://www.gov.pl/web/gov/obowiazek-meldunkowy	Mnisterstwi Spraw Wewnętrznych i Adminstracji, [b.d.w.]
OKOŃ, W., 2004. Kształcenie. W: <i>Nowy słownik pedagogiczny</i> . Wyd. 4 uzup. i popr. Warszawa: „Żak”, s. 189-191. ISBN 83-89501-19-8.	Okoń, 2024, s. 189
SETKOWICZ-RYSZKA, A. 2023. Prezentacje naukowe: planowanie i realizacja. W: M. ANTCZAK (red. nauk.) <i>Prezentacje multimedialne w wystąpieniach naukowych</i> . Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 147-162. ISBN 978-83-8331-266-8.	Setkowicz-Ryszka, 2023, s. 147-149
STIEG, M.F., 1981a. The information needs of historians. <i>College and Research Libraries</i> , 41 , 449-459. ISSN 0022-0477.	Stieg, 1981a, s. 449
STIEG, M.F., 1981b. The information needs of historians. <i>College and Research Libraries</i> , 42 , 549-560. ISSN 0022-0477.	Stieg, 1981b, s. 549
TATKA, M., [b.d.w.]. Zarządzanie informacją W: <i>Encyklopedia Zarządzania</i> [online], aktualizacja 5 stycznia 2024, [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: mfiles.pl/pl/indeks.php/zarzadzanie_informacja	Tatka, [b.d.w.]
TRAK, J., 2011. Przyszłość bibliotek. <i>Biblioteka w Szkole</i> , 3 , 28-29. ISSN 0867-5600.	Trak, 2011, s. 29
Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności [online], Dz.U. 2010 nr 217 poz. 1427, [przeglądany 18.09.2026], dostępny w: https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20102171427	Ustawa z dnia 24 września 2010 r.
Władcy Polski, 2004. W: <i>Wikipedia. Wolna Encyklopedia</i> [online], 19 września, aktualizacja 29 czerwca 2026, [przeglądany 16 września 2026], dostępny w: pl.wikipedia.org/wiki/Wladcy_Polski	Władcy Polski, 2004. W: Wikipedia
WOŹNICZKA-PARUZEL, B. 2015. Rola multimediów w komunikacji głuchych dzieci i nastolatków oraz w ich dostępie do informacji i czytelnictwa. W: M. ANTCZAK, A. WALCZAK-NIEWIADOMSKA, (red. nauk.) <i>Biblioteki i książki w życiu nastolatków</i> . Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego; Warszawa: Wydawnictwo SBP, s. 195-220. ISBN 978-83-7969-634-5.	Woźniczka-Paruzel, 2015, s. 220
ŻARSKI, A., E. URBAN & M. GAJEWSKA, 2020. Czym dane różnią się od informacji? W: <i>Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego. Państwowy Instytut Badawczy</i> [online], 28 października, [przeglądany 18 września 2026], dostępny w: https://www.pzh.gov.pl/czym-dane-roznia-sie-od-informacji/	Żarski et al., 2020

Wytyczne do opisów bibliograficznych

- rok wydania dzieła jest na drugim miejscu opisu i już dalej się nie powtarza
- w czasopismach kursywą jest tytuł czasopisma, tytuł artykułu prostą czcionką
- w publikacjach ciągłych nie stawiamy przed stronami s. i wyróżniamy graficznie [poprzez pogrubienie] numer tomu
- w pracach zbiorowych redaktorzy są przed tytułem (chyba, że nie są wyraźnie wskazani – nie ma ich na stronie tytułowej)
- w pracach zbiorowych kursywą jest tytuł pracy zbiorowej, tytuł artykułu prostą czcionką
- imię i nazwisko współautora/współredaktora piszemy zaczynając od imienia (inicjału)
- nazwiska autorów/redaktorów piszemy wersalikami; wersalikami piszemy również nazwę instytucji sprawczej, jeżeli występuje w roli autora
- w Polsce numer ISBN jest nadawany od 1974 r.; książki wydane przed tym rokiem nie będą go mieć; wówczas w opisie go pomijamy

POLSKI I ANGIELSKI W PRZYPISACH

Zaleca się w polskich przypisach stosować polskie słownictwo i skróty, w angielskich – angielskie.

available in: = dostępny w:

access = przeglądany (dostęp)

eds. = red. (redaktorzy)

ed. = red. (redaktor)

et al. = i in. – wspólnie z innymi autorami; pochodzi z łac. et alii

update = aktualizacja

Typ nośnika dokumentu elektronicznego

Typ nośnika elektronicznego zasobu informacji zaleca się podawać w oznaczeniu nośnika

[online]

[dysk]

[baza danych online]

[wydawnictwo ciągłe online]

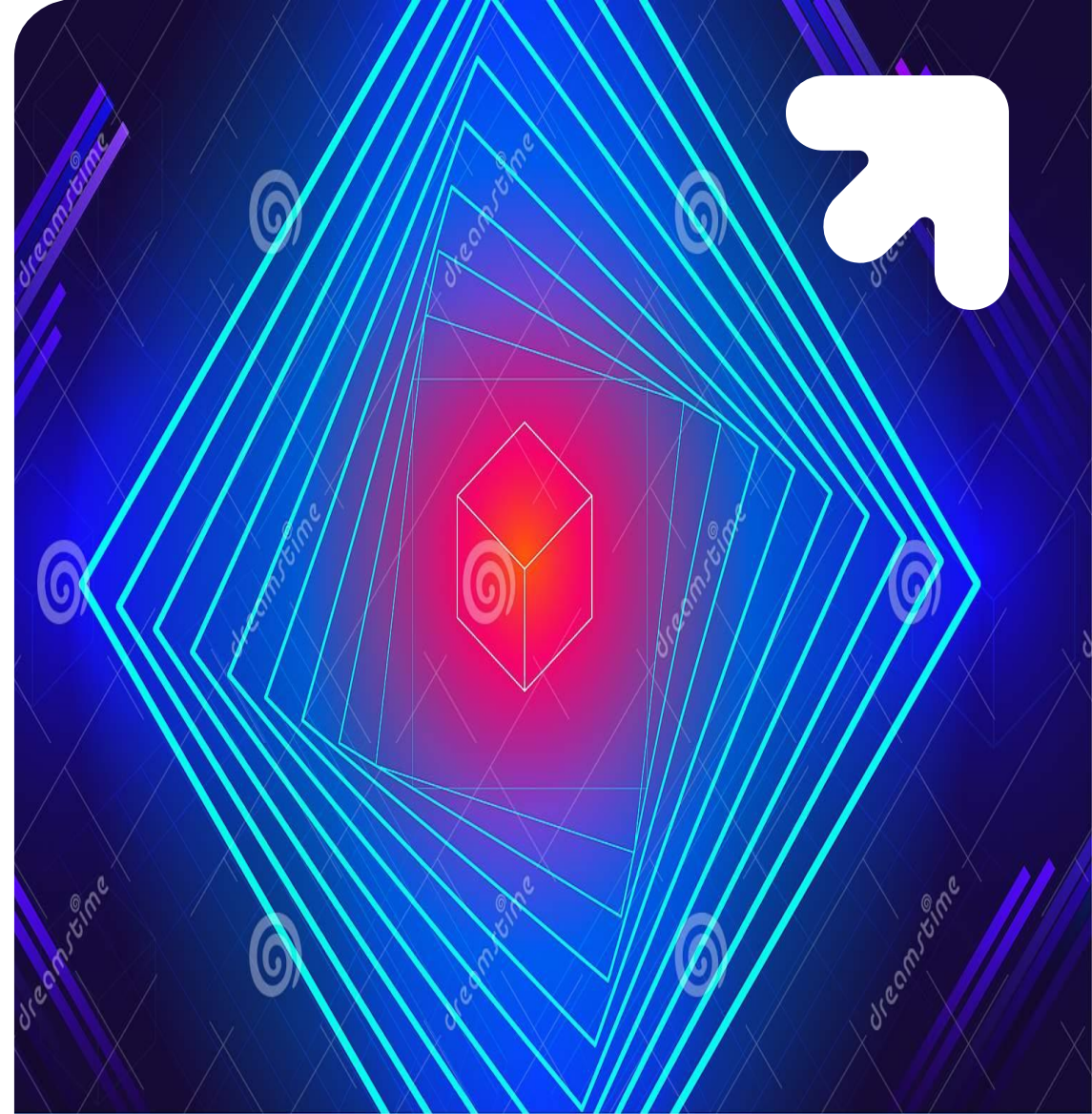
[program komputerowy]

[poczta elektroniczna]

[obraz cyfrowy]

[podcast]

[plik dźwiękowy]

Szeregowanie przypisów w wykazach alfabetycznych

- porządkuje się je w wykazie alfabetycznym według nazwisk twórców, a następnie według roku wydania i – jeżeli występuje – małej litery (1980a, 1980b, 1980c,...) wymienionych zaraz po nazwie twórcy
- pozycje jednego twórcy są pierwsze w stosunku do pozycji dwóch lub wielu twórców
- pozycje wielu twórców z tym samym twórcą na pierwszym miejscu, można porządkować chronologicznie
- twórców korporatywnych (jak instytucje) porządkuje się alfabetycznie zgodnie z pierwszym znaczącym wyrazem ich nazwy

Wykaz przypisów

czyli **Bibliografia załącznikowa**

- przypisy do zasobów informacji = **bibliografia załącznikowa**
- porządkuje się je w wykazie alfabetycznym według nazwisk twórców, a następnie według roku wydania i – jeżeli występuje – małej litery, wymienionych zaraz po nazwie twórcy
- pierwsza linijka opisu wysunięta do lewej
- opisy zakończone kropką za wyjątkiem kończących się adresem internetowym
- **ISBN** - Międzynarodowy Znormalizowany Numer Książki (ang. *International Standard Book Number*)
- **ISSN** - Międzynarodowy Znormalizowany Numer Wydawnictwa Ciągłego (ang. *International Standard Serial Number*)

Książka

- ☐ autor
- ☐ rok wydania
- ☐ tytuł
- ☐ [online] [dla dok. elektronicznych nośnik]
- ☐ wydanie [numer]
- ☐ miejsce wydania i wydawnictwo
- ☐ tytuł serii [jeżeli ma zastosowanie] i numeracja
- ☐ ISBN
- ☐ przeglądany.... [data: dzień, miesiąc, rok; dla dok. elektronicznych]
- ☐ dostępny w: [adres internetowy, dla dok. elektronicznych]

Książka autorska (do 3 autorów, powyżej – praca zbiorowa)

PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji*. Warszawa, s. 10

Artykuł w czasopiśmie

- ☐ autor artykułu
- ☐ rok wydania czasopisma
- ☐ tytuł artykułu
- ☐ tytuł czasopisma
- ☐ [online] [dla dok. elektronicznych]
- ☐ Jeśli artykuł w gazecie, data wydania bez roku
- ☐ numer zeszytu
- ☐ zakres numerów stronic
- ☐ ISSN
- ☐ przeglądany.... [data, dla dok. elektronicznych]
- ☐ dostępny w: [adres internetowy, dla dok. elektronicznych]

PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji*. Warszawa, s. 10

Artykuł w pracy zbiorowej

- ☐ autor
- ☐ rok wydania
- ☐ tytuł artykułu
- ☐ W:
- ☐ nazwa twórcy (redaktora/-ów)
- ☐ tytuł pracy zbiorowej
- ☐ [online] [dla dok. Elektronicznych nośnik]
- ☐ wydanie [numer]
- ☐ miejsce wydania i wydawca
- ☐ numeracja tomu [jeśli występuje]
- ☐ zakres numerów stronic
- ☐ ISBN
- ☐ przeglądany.... [data, dla dok. elektronicznych]
- ☐ dostępny w: [adres internetowy, dla dok. elektronicznych]

Praca zbiorowa – więcej niż 3 autorów, najczęściej pod redakcją

PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji*. Warszawa, s. 10

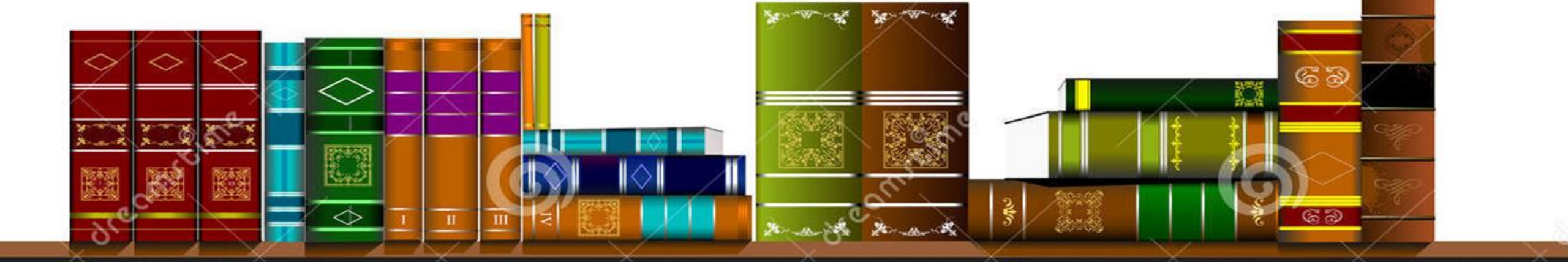
Bibliografia

- ANTCZAK, M., A. NOWACKA. 2009. *Przypisy – powołania – bibliografia załącznikowa: jak tworzyć i stosować : podręcznik*. Wyd. 2. Warszawa: Wydaw. SBP.
- PN-ISO 690:2012. *Informacja i dokumentacja. Wytyczne opracowania przypisów bibliograficznych i powołań na zasoby informacji*. Warszawa: Wydaw. BN.

Źródła ilustracji

- <https://www.dreamstime.com/stock-images-bookshelf-image14105394>
- <https://www.dreamstime.com/stock-illustration-bookshelf-library-books-vector-illustration-image46706137>
- <https://www.dreamstime.com/vintage-magnifying-glass-retro-smoking-tobacco-pipe-deerstalker-cap-d-realistic-vector-icons-set-isolated-white-background-image137379379>
- <https://www.dreamstime.com/picture-books-pile-different-colors-isolated-white-background-books-pile-image159122115>
- <https://www.dreamstime.com/one-light-exclamation-mark-standing-out-question-marks-reflection-d-rendering-image110811835>
- <https://www.dreamstime.com/geometric-tech-electronic-dance-music-elements-abstract-background-geometric-tech-electronic-dance-music-elements-abstract-vector-image130604604>
- <https://www.dreamstime.com/computer-as-book-knowledge-base-concept-laptop-elearning-idea-image124411808>
- <https://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-images-computer-logo-image19206799>

Dziękuję za uwagę
Mariola Antczak
mariola.antczak@uni.lodz.pl